

POHRANIČNÍ STRÁŽ OD ROKU 1951 DO ROKU 1991 V DATECH

1951

- 1. ledna** Velitel PS hlásil ministru národní bezpečnosti splnění rozkazu o zaujetí nové sestavy PS a zahájení vojenské OSH brigádami PS Cheb, Planá u Mariánských Lázní, Pobežovice, Sušice a Volary v prostoru od Aše po Trístoličnick. Za poměrně krátkou dobu bylo pro potřeby PS postaveno 112 dřevěných budov a při pokusu o ilegální přechod SH upraveno dalších 232 objektů převážně vlastními silami a za velmi nepříznivých klimatických podmínek. Naprostá většina příslušníků projevovala při budování objektů nezměrné pracovní úsilí. Na každou rotu připadlo ke střežení okolo 3,5 kilometru hranic. Roty byly umístěny 700 - 1 500 metrů od SH.
- 2. ledna** V Praze zahájila činnost Vojenská akademie PS.
- 15. ledna** Čs. veřejnost byla informována o skutečnosti, že od října 1950 do ledna 1951 bylo zjištěno 58 neoprávněných přeletů SH ze SRN do ČSR a zpět.
- 26. ledna** PS zahájila OSH i proti NDR a Rakousku s oddíly PS v Karlových Varech, Českých Budějovicích, Znojmě a Bratislavě.
- 21. února** Při plnění úkolů OSH zahynul pohraničník svobodník zákl. služby **BOHUMIL MORAVEC** svazku PS Sušice.
- 19. března** Byl vydán rozkaz ministra NB č. 9 o označení brigád PS.
- 2. dubna** Při výkonu služby OSH přišel o život desátník zákl. služby **VÁCLAV KÖNIGSMARK** od svazku PS Cheb.
- 1. května** Vyšlo první číslo časopisu Pohraniční stráž.
- 6. června** Byl odvečen americkými vojáky na území SRN svobodník zákl. služby JOSEF KOLÁČEK. Vrácen byl do ČSR 17. června ve 23.50 hod. ve vesnici Aidsu.
- 11. července** Národní shromáždění ČSR schválilo Zákon o OSH. Tento den byl nadále připomínán jako Den Pohraniční stráže.
- 14. července** Bylo vydáno nařízení ministra NB o právu příslušníka PS použít zbraně při výkonu služby. Vycházelo z § 8 Zákona o OSH.
- červenec** K PS nastoupili poprvé z civilu vojáci základní služby v počtu 7 500 mužů. Slavnostní vojenské přísahy pohraničníků základní služby se konaly v září 1951.
- 15. srpna** Ministr NB rozkazem změnil název Vojenské akademie PS na Vojenské učiliště PS.
- 11. září** Byl unesen rychlík č. 3717 protistátní skupinou. Vlak prorazil v prostoru Aš závoru a vjel na území SRN. Většina cestujících byla vrácena z SRN do ČSR.
- 30. září** Ve službě na SH při střetnutí se třemi ozbrojenými narušiteli byl usmrčen voják zákl. služby **ADAM RUSO** od svazku PS České Budějovice.
- 1. října** Rozkazem ministra NB byl zřízen sbor poddůstojníků PS z povolání. K tomuto termínu byl ukončen převod strážmistrů SNB do poddůstojnických a důstojnických hodností PS. Sbor strážmistrů byl v PS zrušen.
- 12. října** Kongres USA schválil zákon, podle kterého bylo možno použít ročně 100 miliónů dolarů na financování činnosti vybraných osob ve východních zemích.
- 3. listopadu** V prostoru nádraží ČSD Salajma, okres Cheb, použil narušitel **ŠNAJDR** proti hlídce PS granáty a samopal. Členy hlídky zranil, ale při útěku byl zadržen.
- 13. listopadu** Ministr NB vydal rozkaz, jímž se upravují prováděcí předpisy k Zákonu o OSH. Šlo o ustanovení o pohraničním území - zřízení hraničního a zakázaného pásma, vstup SNB do tohoto území, seznam obcí v pohraničním pásmu a směrnice pro přemístění osob ze zakázaného pásma.
- 15. prosince** Zahynul při výkonu služby staršina PS **OLDŘICH SEBASTIANIDES**.

V roce 1951 při pokusu o ilegální přechod SH bylo zadrženo 62 agentů zahraničních rozvědek.

1952

- 8. února** Ministerstvo zahraničních věcí ČSR předložilo Ministerstvu zahraničních věcí USA notu, ve které protestovalo proti činnosti amerických agentů na území ČSR.
- 10. března** Od zahájení OSH jednotkami a svazky PS byly v úseku střežení zadrženy 2 224 osoby při pokusu o přechod SH. Za stejné období bylo zjištěno, že 653 osobám se podařilo beztrestně překonat SH.
- 28. dubna** Zahynul pohraničník vojín zákl. služby **ZDENĚK MOKROŠ** od brigády Planá u Mariánských Lázní.
- 1. května** Bylo ukončeno vystěhování civilních osob ze zakázaného pásma. Byl stanoven úkol přísně dodržovat zásady hraničního režimu v hraničním pásmu. Byl vybudován drátěný zátaras v celém úseku 12. PB Planá u Mariánských Lázní.
- 9. května** V Praze se konala vojenská přehlídka, které se poprvé zúčastnili i příslušníci PS.
- květen** Byly zahájeny přípravy na vojskovou OSH proti NDR. Bylo zahájeno zkvalitnění OSH na řece Dunaji a střeženy příslušníky SNB a PS. Byla vytvořena Hlavní správa PS a VS.
- 20. května** Rozkazem ministra NB byl vydán Statut Vojenského učiliště PS a VS.
- 10. června** Bylo přijato nařízení vlády ČSR o zahájení působnosti VS.
- 8. července** Vyšlo vládní nařízení o organizaci Celní správy. S účinností od 1. srpna 1952 bylo zřízeno 86 celníc.
- 28. července** Rozkazem ministra NB byla vytvořena technická poddůstojnická škola v Litoměřicích.
- 20. srpna** OSH na Dunaji převzal prapor PS s poříčními oddíly a podřízen byl 11. brigádě PS Bratislava.
- 17. září** Vojenské učiliště PS a VS bylo přemístěno z Prahy do Olomouce. Rozkazem ministra NB byla zřízena 19. Děčínská pohraniční brigáda MNB s úkolem OSH dnem 15. října 1952.
- 11. října** Pohraniční svazek PS Znojmo v úseku Břeclav zadržela v pohraniční akci ozbrojeného narušitele SH do Rakouska.
- 19. listopadu** Začala výuka na Vojensko-politickém učilišti PS a VS v Kolodějích.
- 8.-9. prosince** V nočních hodinách u PS Bratislava se pokusila dvacetičlenná ozbrojená skupina proniknout na území Rakouska. Za úspěšnou činnost v boji s narušitelem SH bylo šest pohraničníků vyznamenáno medailí Za statečnost
- 21. prosince** Na rozhraní mezi rotami Planina a Plešné jezero byl za oboustranného použití zbraní zadržen vojenský zběh **JERÁBEK**.
- prosinec** Poddůstojnická škola PS Hostouň svazku PS Poběžovice se zúčastnila bezpečnostní akce k zadržení dvaceti uprchlých vězňů.

V ROCE 1952 bylo oznámeno, že v letech 1951 - 52 bylo zadrženo na 1 200 agentů západních rozvědek. Narušitelům bylo odebráno 477 pistolí, 27 samopalů, 21 ručních granátů, 115 dýk, 9 196 nábojů a 10 radiostanic. Od vzniku PS bylo u svazku PS Cheb zadrženo 953 osob při pokusu o přechod SH.

1953

- 7. ledna** Zahynul četař zákl. služby **JOSEF ŠEDIVÝ** od PS Sušice, zabránil za pomoci svých spolubojovníků ilegálnímu přechodu SH dvěma ozbrojeným narušitelům.
- 3. února** Zahynul ve službě na SH praporčík SNB **GUSTÁV MOCIG**.
- 4. dubna** Národní shromáždění ČSR schválilo nový celní zákon.
- květen - srpen** Všem svazkům PS, Vojensko-politickému učilišti PS a VS a Vojenskému učilišti PS a VS byly předány bojové zástavy.
- červen** PS a VS se podíleli na zabezpečení klidu a veřejného pořádku při měnové reformě.
- 25. července** Došlo k narušení SH do zahraničí osmi osobami z Plzeňska za pomoci upraveného tanku.
- 22. srpna** Byl vydán rozkaz ministra NB, ve kterém je uvedeno, že pes **BREK** nesmí být utracen, ale zemřít přirozenou smrtí a do konce života mu má být věnována příkladná péče. Brek se podílel na zadržení šedesáti dvou narušitelů.
- 1. října** Bylo vydáno vládní nařízení o sloučení ministerstva NB a ministerstva vnitra. PS a VS přešly do podřízenosti ministerstva vnitra.
- 3. října** Teroristická skupina bratří **MAŠÍNŮ**, **PAUMRA**, **ŠVÉDY** a **JANATY** překročila SH do NDR a následovně do západního Berlína. **Před útekem na Západ zavraždili příslušníky SNB OLDŘICHA KAŠÍKA a JAROSLAVA HONZÁTKA a pokladníka JOSEFA ROŠICKÉHO. Na území NDR zabili tři příslušníky bezpečnostních orgánů a dva těžce zranili. Po roce 1989 měli být rehabilitováni a ještě vyznamenáni. Je to hanba naší společnosti.**
- 14. října** V Praze zahájila svou činnost Vojenská politická akademie Klementa Gottwalda.
- 1. listopadu** Byla přejmenována Vojensko-politické učiliště PS a VS na Vojensko-politické učiliště PS a VS Julia Fučíka.

V roce 1953 začaly vznikat u svazků PS Znojmo, Cheb, Bratislava a České Budějovice první jednotky pomocníků PS.

1954

- 25. února** Byl vytvořen 25.samostatný pohraniční prapor v Komárně.
- 22. dubna** Zahynul při výkonu služby nadporučík PS Sušice **BOHUSLAV SLAVÍK**.
- 24. dubna** Z území Bavorska bylo denně vypouštěno při operaci „Veto“ až 600 balónů o hmotnosti 80 - 100 kg. 18. ledna 1956 došlo na Slovensku ke srážce dopravního letadla s balónem.
- 8. května** Vyšel rozkaz ministra vnitra o zřízení čestného odznaku Vzorný pohraničník.
- 4. července** U jednotky PS Pavlův Studenec byla zadržena sedmičlenná ozbrojená skupina vojáků americké armády.
- 24. července** Byl vydán rozkaz velitele PS o organizaci jednotek pomocníků PS, které se spolupodíleli na zajišťování nedotknutelnosti SH.
- 1. srpna** Vstoupil v platnost Celní zákon, schválený Národním shromážděním v roce 1953.
- prosinec** Proběhla rozsáhlá pohraniční operace u svazku PS České Budějovice ve spolupráci s MV zadržena skupina agentů, kteří opakovaně ilegálně překonávali SH v letech 1950 - 54.

V roce 1954 se PS Bratislava podílel při povodních na záchranných pracích při zpevňování břehů Dunaje a Vídeňské cesty Bratislava - Berg.

1955

- 24. února** Jednotka PS Dianin Dvůr se podílela na hašení požárů stodoly, která byla úmyslně zapálena a žhář byl zadržen PS.
- 1. března** Do podřízeností HS PS MV byla převedena oddělení a skupiny pohraničních kontrol na SH zabezpečovaných PS a OPK.
- 5. dubna** Byl zákeřně zavražděn svobodník zákl. služby **PAVEL JUHAS** od PS Planá u Mariánských Lázní. Vrahem byl člen hlídky PS **FOJTÍK**, který zběhl do SRN k Američanům a ti ho nevydali.
- 9. května** Svazek PS Sušice byl vyznamenán Řádem republiky u příležitosti 10. výročí osvobození ČSR.
- 24. května** U PS Děčín byl zadržen ozbrojený narušitel.
- 5. června** V prostoru Rozvadov byl na československém území zadržen příslušník americké armády při filmování zařízení a objektů.
- 25. června** Rozkazem MV ČSR byly zřízeny prapory PS Nové Hradky a Vranov nad Dyjí a zrušeny prapory PS Pivoň a Kynžvart.
- 6. července** Pohraniční hlídka PS Cheb zadržela dva ozbrojené agenty. Velitel hlídky byl narušiteli postřelen.
- 26. srpna** Náčelník HS PS schválil směrnice pro založení a vedení vojenských kronik v PS.
- 7. prosince** Byl zastřelen ozbrojeným zločincem kapitán in memoriam **AUGUSTIN MIERNÝ** z Vojenského učiliště PS a VS v Olomouci.

V roce 1955 se podíleli PPS již na zadržení 10% všech narušitelů SH. U svazku PS Bratislava zadržela dvoučlenná hlídka PS šestičlennou ozbrojenou skupinu. Ve službě dozorčího důstojníka pohraniční roty Stará Knížecí Huť zahynul poručík **JOSEF HORKÝ**.

1956

- 7. února** MZV ČSR zaslalo OSN protestní telegram o porušování vzdušného prostoru ČSR americkými balóny.
- 1. března** Rozkazem MV byl vydán služební předpis PS-I-1 PS.
- 10. dubna** Přišel o život vojín zákl. služby PS **FRANTIŠEK VACULA** od PS Cheb při výkonu služby OSH.
- duben** U PS Lesní Louka byla PH zadržena rodina s dvěma malými dětmi, která se vracela z ciziny do vlasti.
- 8. června** Rozkazem MV byl zřízen odznak Starší pohraniční hlídky.
- červenec** Svazek PS Poběžovice byl prezidentem republiky vyznamenán Řádem republiky.

V roce 1956 končí éra „agentů-chodců“. V městě Vejprty byl ustaven pionýrský oddíl Mladých strážců hranic.

1957

- 5. ledna** Prezident USA D. D. Eisenhower v projevu ke Kongresu USA zdůraznil možnost použití ozbrojených sil proti mezinárodnímu komunismu a komunistické agresi.
- 12. září** Při OSH u svazku Planá u Mariánských Lázní na pohraniční rotě Pavlův Studenec zahynul svobodník základní služby **JAROSLAV KONÍČEK**.
- 15. září** V platnost vstupují Směrnice o pomocnících PS.
- září** Vojenské učiliště PS a VS Julia Fučíka bylo přemístěno z Olomouce do Bruntálu.

V roce 1957 byly provedeny úpravy ve vymezení HP a přijata opatření ke zmírnění pohraničního režimu.

1958

- 23. ledna** Jednotky PS v prostoru Dobré, centrální Šumavy a Železné Rudy byly zásobovány pomocí vrtulníků v důsledku vysoké sněhové pokrývky.
- červenec** Pohraniční hlídka jednotky Černá Řeka u svazku PS Poběžovice zadržela ozbrojeného amerického vojáka, který narušil SH do ČSR.
- září** Byl otevřen hraniční přechod na Cínovci.
- 6. prosince** V úseků PS Laná u Mariánských Lázní byl zadržen pro ilegální přechod SH voják Bundeswehru a požádal naše úřady o politický azyl.

V roce 1958 začaly v příhraničních obcích začaly vznikat a vyvíjet aktivní činnost pionýrské oddíly Mladých strážců hranic.

1959

- 9. května** U svazku PS Sušice byla jako první v rámci PS udělen titul Vzorná rota jednotce PS Alžbětín a dopravní rotě téhož svazku.
- 1. června** Bylo zrušeno HP na hranicích s NDR v úseku svazku PS Karlovy Vary a části Cheb.
- 22. září** V úseku 1. pohraničního praporu Dolní Žandov svazku PS Planá u Mariánských Lázní došlo k narušení vzdušného prostoru a následně havárií dvou tryskových letadel SRN. Oba piloti armády SRN byli zadrženi.
- 6. listopadu** Při stíhání ozbrojeného vojenského zběha byl zastřelen poručík PS **VÁCLAV HORVÁT** od svazku PS Sušice. Vrahem byl voják **ŘANDA**, který zběhl do USA. Při pozdější návštěvě ČSSR byl zatčen, odsouzen a po výkonu trestu vyhoštěn. **Po listopadu 1989 byl jeho trest prezidentem republiky Václavem Havlem amnestován.**

V roce 1959 získalo titul Vzorná 51 družstev, 2 posádky člunů a 3 jednotky. Byl snížen počet jezdeckých koní a rušily se jezdecké jednotky. PS byly motorizovány terénními vozidly GAZ 69, které nahradily Š-1101 P - bojové Tudory.

1960

- 15. května** Byl otevřen hraniční přechod Vyšné Nemecké - Užhorod.
- 12. června** 265 příslušníků PS bylo ve volbách zvoleno do funkcí poslanců a zastupitelstva.
- 11. července** NS ČSR schválilo změnu názvu republiky na Československou socialistickou republiku.
- 12. července** V týlu 1. pohraničního praporu Dolní Žandov došlo k bojovému střetnutí pátrací skupiny se dvěma vojenskými zběhy - VÚ Stříbro.
- červenec** Svazek PS Planá u Mariánských Lázní byl vyznamenán Řádem rudé zástavy.
- září** Se uskutečnil celostátní aktiv komunistů PS k rozvoji socialistického soutěžení.

V roce 1960 se konala celostátní konference PS organizována Politickou správou PS, kde bylo konstatováno, že nejlepších výsledků je dosahováno u svazku PS Karlovy Vary, Děčín a Bratislava. Počty pokusů o narušení SH klesaly. Za období 1956 - 60 bylo vyznamenáno 488 pohraničnicků, některé pohraniční jednotky řády a medailemi, 1 971 pohraničnickům byl udělen čestný odznak Vzorný pohraničník a 1 916 pohraničnicků získalo čestný odznak Vzorný voják. Dopravní jednotka PS Sušice byla vyznamenána Za vynikající práci. PS byla přezbrojena novou technikou (samopaly vzor 58, univerzálními kulometry vzor 59, infrapřístroji a spojovací technikou) a zavedeny nové druhy služebních stějnokrojů.

1961

- 15. června** Byl otevřen hraniční přechod Harrachov - Jakuszyce.
- 26. července** Při plnění služebních povinností přišel o život příslušník pohraničního oddělení VB Hostovice podporučík SNB **ŠTEFAN MIŠKOVIČ**.
- 13. srpna** Začala tzv. berlínská krize. Vláda NDR započala s výstavbou berlínské zdi.
- 29. listopadu** NS ČSSR schválilo nový Trestní zákon (§ 109, 110, 180, 233 a 283 se dotýkaly SH).

V roce 1961 v rámci socialistické soutěže získalo titul Vzorné 788 družstev, 32 čet a 63 rot. Pohraniční jednotky PS Hřensko a Šatov byly vyznamenány Za vynikající práci.

1962

- květen** V prostoru železničního přechodu Hrádek n. N. v úseku 19. brigády PS hlídka OPK zadržela při pokusu o nelegální přechod SH do NDR bývalého důstojníka bavorské pohraniční policie W. R.

V roce 1962 byly provedeny v sestavě PS organizační změny. Byl zrušen svazek PS Volary a jeho úkoly převzaly brigády PS Sušice a České Budějovice. PS byla posílena o 1 600 vojáků základní služby. Při OSH byla větší pozornost věnována využívání služebních psů. Větší důraz byl kladen na využití techniky. Nejlepších výsledků v OSH v letech 1961 - 62 plnila 3. brigáda PS Karlovy Vary. U svazku PS Sušice proběhla úspěšná akce k zadržení nebezpečných bratrů Kazarových. U svazku PS Planá u Mariánských Lázní zabránila hlídka PS narušení SH dvěma ozbrojeným narušitelům, kteří chtěli proniknout do SRN za pomoci transportéru.

1963

- 1. dubna** Byl vyhláškou ministerstva zahraničního obchodu zmenšen počet celníků na čtyřicet.
- duben** Náměstek MV vydal Statut Muzeu PS.
- 29. dubna** Svazku PS Znojmo byl udělen Řád práce.
- 29. června** V areálu Vojenského učiliště PS a VS JF v Bruntále odhalena socha Julia Fučíka.
- 26. srpna** Při plnění úkolů OSH byl postřelen a na následky těžkého zranění zemřel příslušník svazku PS Karlovy Vary svobodník v záloze **JAROSLAV SOUKUP**. Při operaci byli těžce zraněni i další dva pohraničníci.
- 22. prosince** MV ČSSR schválil výhled činnosti PS a VS na léta 1964 - 70.

V roce 1963 přes SH za turistikou přešlo přes 6 miliónů osob a bylo zadrženo 139 osob pro nezákonnou činnost. Titul Vzorné získalo 923 družstev, 70 čet a 60 rot, 2 880 Vzorných vojáků a pohraničníků. Počet pohraničníků základní vojenské služby byl zvýšen o 1 592. Pohraničníci jednotek a svazků PS sklídili z 5 135 ha neobhospodařovaných luk a pastvin 688 vagónů sena pro vlastní potřebu, do státního fondu a socialistických zemědělských podnikům.

1964

- 4. března** Na silničním přechodu Cheb - Schirnding v úseku jednotky PS Pomezí se pokusili čtyři vojenští zběhové za pomoci obrněného transportéru neúspěšně překonat SH do SRN.
- 1. dubna** Byly provedeny závažné změny v organizaci PS. Bylo zrušeno zakázané pásmo a vydán nový statut hraničního pásma a upraven pohraniční režim.
- 1. května** Prezident ČSSR udělil svazku PS Bratislava a České Budějovice státní vyznamenání Řád práce.
- 1. července** Pohraniční oddělení VB byli převedeny do podřízenosti Velitelství PS a VS MV.
- 1. srpna** Byl otevřen hraniční přechod Nová Bystřice - Grametten.

20. prosince Vojín základní služby **JOSEF ULRICH** od svazku PS Domažlice byl při výkonu služby zraněn dvěma výstřely vojínem **DOBŘICHOVSKÝM**, který jej dále udeřil pažbou a shodil z pozorovatelný. Vojín Ulrich na následky zranění zemřel. Vojín Dobřichovský pak zběhl do SRN. Vraha německé úřady nevydaly.

V roce 1964 byl postupně rušen elektrifikovaný drátěný zátaras. Souběžně s kontrolním pásem byly budovány signální stěny SP - U60. Elektrifikace zátarasu byla zcela zrušena k 1. červnu 1966.

1965

- 28. dubna** Vyšlo nařízení MV ČSSR o zřízení tříletého Učiliště vojsk MV JF k 1. září 1965.
- 18. června** NS ČSSR schválilo zákon o cestovních dokladech a zákon o pobytu cizinců na území ČSSR.
- 11. července** Bylo slavnostně otevřeno ke Dni PS v Praze na Karlově Muzeum PS a VS. Svazek PS Děčín byl vyznamenán Řádem rudé zástavy.
- 24. července** NS ČSSR schválilo Zákon o SNB.
- 6. září** Na oddělení pasové kontroly Folmava došlo k narušení SH dvěma mladistvými osobami; za pomoci ukradeného nákladního vozidla přerazili závoru a uprchli do SRN. Později se jeden z narušitelů na žádost rodičů vrátil do republiky.
- 10. listopadu** Prezident ČSSR vydal rozkaz č. 0017/65 o vytvoření jednotných vojenských sil.
- 19. prosince** Bylo přijato Zákonné opatření, že PS spadá podřízeností od MV do MNO.

V roce 1965 byly publikovány výsledky OSH. V letech 1950 - 55 bylo zadrženo 1 898 narušitelů, v letech 1956 - 60 1 310 a 1961 - 64 1 079 narušitelů SH. Oddělení pasové kontroly odbavilo na 11,7 miliónu osob. V důsledku prudkého jarního tání velká voda na Dunaji způsobila rozsáhlé záplavy. Pomoc v zatopených oblastech poskytovali občanům i příslušníci PS. Pomoc pohraničnicků při záplavách a při odstraňování jejich následků byla vysoce oceňována. U PS byla organizována soutěž o nejlepší výsledky ve sklizni sena.

1966

- 1. ledna** Vojska MV přestala existovat, PS byly podřízeny MNO ČSSR. PS byla zařazena do pozemního vojska ČSLA.
- 1. dubna** Došlo ke zrušení vojskové OSH proti NDR. Svazky PS Děčín, Karlovy Vary a prapor PS Vojtanov předaly OSH pohraničním oddělením VB. Ženijnětechnické zabezpečení v této části bylo odstraněno. Byl zrušen 25. samostatný pohraniční prapor dunajské PS v Komárně a ochrana vodních hranic byla předána svazku PS Bratislava. Elektrifikovaný drátěný zátaras na hranicích byl nahrazen signálními stěnami. Došlo ke snížení početního stavu u PS o 8 410 příslušníků. U brigád PS byly zrušeny pohraniční prapory.
- 22. června** Byl otevřen železniční hraniční přechod Lichnov - Miedzylesie.
- léto** proběhlo velké spojenecké cvičení armád Varšavské smlouvy „Vltava“ a vystoupení PS v rámci cvičení bylo kladně hodnoceno.

V roce 1966 byla PS vybavena bojovou technikou - obrněnými transportéry, bezzákluzovými kanóny, větším počtem automobilové techniky atd.

1967

- 25. ledna** V nočních hodinách došlo v úseku svazku PS Znojmo k pokusu o narušení SH do Rakouska třemi osobami za použití nákladního automobilu Tatra. Pohraničníci za použití zbraně tento pokus zmařili a narušitele zadrželi.
- 28. dubna** Byl otevřen přechod Varnsdorf - Siefhennersdorf.

- srpen** V tomto měsíci došlo ve třech případech k oprávněnému použití zbraně proti osobám, které se pokoušely překonat SH v prostoru oddělení pasové kontroly České Velenice, na soutoku Moravy a Dyje a v prostoru Děvín. Hlídky použily zbraně v souladu s předpisy, mohlo však dojít k tomu, že odražené střely dopadly na území Rakouska. Tyto zákroky pohraničnicků proti narušitelům SH byly zneužity k rozpoutání štvavé kampaně proti ČSSR.
- 1. září** Byla v Bratislavě zřízená Vojenská střední odborná škola strojní a chemická při Ženijnětechnickém učilišti.
- 2. listopadu** Při plnění úkolů OSH přišel o život svobodník základní služby **FRANTIŠEK ŠENKÝŘ** od svazku PS Planá u Mariánských Lázní.

V roce 1967 byly u svazků PS zřízeny výcvikové prapory. U svazku PS Planá u Mariánských Lázní byla v Chodové Plané zřízena Škola důstojníků v záloze.

1968

- 25. února** Prezident ČSSR udělil Vojenskému útvaru 9600 - PS MNO Řád republiky.
- 16.-18. dubna** V Praze se konala konference komunistů PS MNO.
- jaro** V období tzv.pražského jara byla často nastolována otázka vojskové OSH a existence PS. Útoky byly vedeny proti PS a některým funkcionářům zejména organizacemi K 231 a Klubem angažovaných nestraníků.
- 25. června** V Praze se konal aktiv komunistů PS MNO.
- 21. srpna** V úseku Domažlice u jednotky PS Nemanice se snažil dříve právem odsouzený občan provázený rodinnou a svými kumpány přejít na území SRN. Za tuto službu pohraničnickům nabízeli dva osobní automobily a další cennosti. Osoby byly zadrženy a předány příslušným orgánům.
- srpen** Jednotky a svazky PS i ve vypjaté situaci plnily stanovené úkoly k OSH. V několika případech však na některých jednotkách byl dán pokyn z vyšších míst umožněn přechod do zahraničí jistým československým občanům přes zelenou hranici.
- léto** U svazku PS České Budějovice bylo nasazeno na tři sta pohraničnicků k pátrání po čtyřletém chlapci rakouské rodiny z Hunzdorfu. Dítě zabloudilo na naše území a bylo nalezeno příslušníkem jednotky PS Cetviny.
- prosinec** U 19. brigády PS v prostoru Cínovce byl nalezen dvanáctiletý chlapec, který v mrazu přecházel hranice za příbuznou do Ústí nad Labem. Hlídky PS jej zachránily před smrtí umrznutím.

1969

- březen** Konala se konference komunistů PS MNO.
- léto** Pohraničníci svazku PS Planá u Mariánských Lázní, Sušice a Bratislava se zúčastnili Armádní soutěže umělecké tvořivosti, která se konala v Kroměříži.
- 21. srpna** V prostoru Horní Planá byla zadržena čtyřčlenná skupina ozbrojených pachatelů trestné činnosti, která směřovala do zahraničí.
- srpen** Pohraničníci společně s příslušníky LM, SNB a vojáky ČSLA byli nasazeni k obnovení klidu a pořádku v Praze.
- 1. září** Ženijnětechnické učiliště bylo přemístěno z Bratislavy do Holešova.
- říjen** Rada NV hlavního města Prahy udělila velitelství PS medaili Za zásluhy o hlavní město Prahu.

1970

- 13. dubna** Byla vydána vyhláška FMV a MZV ČSSR, kterou se provádí Zákon o cestovních dokladech.
- 8. června** Osm únosců se zmocnilo letadla na lince Praha - Karlovy Vary a přinutilo pilota přistát na letišti v Norimberku.
- 8. srpna** Tři muži unesli na lince Praha - Košice letadlo do Vídně.
- září** Pohraničník jednotky Všeruby svazku PS Domažlice zadržel tříčlennou skupinu polských občanů, která se pokoušela o ilegální přechod SH do SRN.
- 1. října** V Holešově byl zahájen při Ženijnětechnickém učilišti kurz velitelů pohraničních rot pro 15 důstojníků.

V roce 1970 jednotka Hatě svazku PS Znojmo byla vyznamenána Za vynikající práci. SH v tomto roce legálně překročilo na 15,3 miliónu osob. Na území ČSSR byla poprvé při tranzitu odhalena pracovníkem celnice v Chebu převážená zásilka hašiše.

1971

- 24.-25. dubna** Se konala konference komunistů PS MNO.
- 28. července** Ve školním zařízení v Holešově byli vyřazení první absolventi Vojenské střední odborné školy - směr velitelský PS v hodnosti rotmistrů. Sestava PS byla po pěti letech doplněna větším počtem osob z povolání.
- 1. srpna** U jednotky Všeruby svazku PS Domažlice, která 18 let střežila SH bez proryvu, došlo k beztrestnému narušení SH do SRN.
- 12. září** Byl na hranicích otevřen hraniční přechod Strážný - Philippsreuth.
- 27. září** Rada obrany státu rozhodla o znovu začlenění PS do resortu FMV.
- 16. prosince** Na hranicích byl otevřen přechod Boží Dar - Oberwiesenthal.
- 23. prosince** Předsednictvo FS ČSSR schválilo Zákonné opatření o změně podřízenosti PS.

V roce 1971 SH v prostorech pohraničních přechodů legálně překročilo na 20 miliónů osob. V tomto roce zběhlo do kapitalistické ciziny 10 pohraničníků. V předchozím roce se tohoto činu vlastizrady dopustilo 34 příslušníků PS.

1972

- 1. ledna** PS byla z resortu MNO převedeno do podřízenosti FMV.
- 8. června** Teroristická skupina vedená **LUBOŠEM ADAMICOU** přinutila letadlo ČSA změnit směr linky Mariánské Lázně - Praha a přistát v německém Weidenu. Adamicovým společníkům se podařilo do letadla propašovat zbraně. Obstarala je **ALENA ČERNÁ**, která je ukradla svému otci - policistovi. Adamica během únosu zavraždil kapitána letadla **JÁNA MIČINCE**.
- 28. srpna** Na jednotce Horní Hraničná svazku PS Cheb byla pohraničnický zadržena čtyřčlenná plně vyzbrojená průzkumná hlídka 2. lehkého obrněného pluku armády USA, která narušila SH a pronikla 300 metrů na naše výsoštné území. Po přehrazení ústupové cesty se američtí vojáci vzdali a po výsledku byli vráceni zpět do SRN. Velitel pohraniční hlídky byl prezidentem republiky vyznamenán medailí Za statečnost.
- 31. srpna** Ženijnětechnické učiliště v Holešově bylo rozkazem ministra NO zrušeno a vzniklo nové školské zařízení - Důstojnická škola Holešov.

V roce 1972 byli prezidentem republiky medailí Za statečnost vyznamenáni dva pracovníci celní služby, kteří se aktivně podíleli na zadržení dvou ozbrojených osob, které se pokoušely o ilegální přechod SH. Hnutí pionýrských oddílů Mladých strážců hranic dovršilo 10 let svého trvání. Přes hraniční přechody v tomto roce legálně přešlo 32,5 miliónu osob. Započaly vojenské zkoušky nové signálního zařízení S-70, které bylo následně postupně zaváděno do praxe na SH.

1973

- 19. února** Příslušníci vojsk MV se podíleli na likvidaci následků havárie civilního letadla na letišti Ruzyně.
- 1. dubna** Školské zařízení v Holešově přešlo do podřízenosti FMV.
- 25.-26. května** Uskutečnila se konference komunistů PS v Sušicích.
- 15. června** Rozkazem ministra vnitra ČSSR byla v rámci FMV vytvořena Hlavní správa PS a OSH, které byla uložena odpovědnost za řízení ostrahy SH celé naší republiky. Byl tak vytvořen jednotný systém OSH. V PS bylo obnoveno tříступňové řízení: svazek (brigáda) - prapor - pohraniční jednotka - rota. Jednotný systém OSH byl organizován od 1. července 1973.
- 4. srpna** U jednotky PS Pastviny svazku Cheb zadržel pohraničník za použití zbraně dva narušitele, kteří napadli hlídku. Pohraničník byl vyznamenán a povýšen do hodnosti svobodník.
- 25. září** Bylo přijato zákonné opatření předsednictva FS ČSSR o zřízení Vysoké školy SNB v Praze.

V roce 1973 byly na odděleních pasové kontroly vytvořeny čtyři rotové složky složené z pohraničníků základní služby, kteří ve funkci mladších kontrolorů se podíleli na plnění úkolů oddělení pasové kontroly. Na hraničních přechodech ČSSR bylo odbaveno 29,3 milionu cestujících a 4,6 milionu dopravních prostředků. Na oddělení pasové kontroly bylo v kamionové přepravě zadrženo 279 osob. Pracovníci OPK zabavili valuty a zboží v hodnotě 4,1 milionu Kčs. Ve vyhodnocení výsledků OSH byly zaznamenány případy vyšší nebezpečnosti a úpornosti narušitelů SH. Například u 2. pohraniční rotové složky Cheb byla hlídka napadena ozbrojenými pachateli, kteří byli posléze zadrženi. U 2. pohraniční rotové složky Malé Leváre bratislavského svazku došlo k pokusu o narušení SH pomocí nákladního vozidla a využití dětí jako rukojmích pod hrozbou zastřelení při ilegálním přechodu do Rakouska. Byl rovněž zjišťován zvýšený podíl zahraničních agentur na přípravě a provedení ilegálních SH. V sestavě PS a OSH bylo odpracováno více než 306 tisíc brigádnických hodin.

1974

- 24. dubna** FS ČSSR přijalo Zákon o SNB a Celní zákon.
- 8. května** Bylo přijato usnesení vlády ČSSR o zřízení Vysoké školy SNB.
- 8. července** Pohraničník vojín základní služby od svazku PS Znojmo byl při návratu ze stanoviště přepaden neznámým mužem. Pohraničník útok odvrátil a zabránil narušení SH do Rakouska.
- 14.-15. srpna** Jednotky vojsk MV byly nasazeny k likvidaci požáru Veletržního paláce v Praze.
- 3. září** Proběhlo slavnostní zahájení činnosti Vysoké školy SNB. V Holešově byla zahájena činnost fakulty OSH.

V roce 1974 byly všechny pohraniční rotové složky vybaveny přenosnými radiostanicemi VXW 100 a VXW 020. Na oddělení pasových kontrol bylo v součinnosti s celními orgány zajištěno nezákonně vyvážené nebo dovážené zboží v hodnotě 3 milionů Kčs. Pomocníci PS a civilní obyvatelstvo přispělo k zadržení 38% narušitelů SH. Pracovní výpomoc pohraničníků národním výborům a socialistickým organizacím byla v tomto roce vyjádřena částkou 4 010 760 Kčs. V tomto roce vedli pohraničníci 338 pionýrských oddílů Mladých strážců hranic, v nichž bylo organizováno 6 640 dětí. V ubytovně závodu Plastima došlo v prosinci k výbuchu a usmrcení cca 70 ubytovaných. Na záchranných pracích se účinně podíleli pohraničníci 12. brigády PS Planá u Mariánských Lázních, jejich činnost byla vysoce oceněna.

1975

- 15. dubna** Pohraničníci jednotky Broumov svazku PS zachránili topící se dítě, které spadlo do požární nádrže a převezli je do nemocnice k lékařskému ošetření.
- 17. dubna** U příležitosti Dne SNB bylo slavnostně otevřeno v Praze Muzeum SNB a vojsk MV.
- 25. dubna** MV ČSSR předal Vysoké škole SNB na fakultě OSH v Holešově slavnostně bojovou zástavu.
- 9. května** Byl na vojenské přehlídce v Praze byl nejlépe hodnocen útvar PS složený z příslušníků v uniformách dunajské PS.
- červenec** Byla zahájena realizace plánu výstavby nových objektů pohraničních jednotek.
- 15. srpna** Z Rakouska přes SH do ČSSR v prostoru hraničního mezníku 1/66 v úseku pohraniční roty Kyselov 15. brigády PS České Budějovice přeletěl vrtulník UH-1-D bez imatrikulačního označení. V blízkosti osady Dolní Vltavice naložil čtyři čekající osoby a přízemním letem se vrátil do Rakouska.
- 17. srpna** Došlo k opakovanému pokusu o ilegální přepravu osob vrtulníkem z našeho území do Rakouska. Ve stejném prostoru hodlaly do vrtulníku opět nasednou čtyři osoby, ale po zásahu ČSLA se to podařilo jen třem osobám. I přes oboustranné použití zbraně vrtulník opět přeletěl SH do Rakouska. Na místě přistání byly hlídkami pohraniční roty Kyselov zadrženy dvě osoby německé národnosti.
- 30. října** Příslušníci vojsk MV se podíleli na odstraňování následků havárie letadla v Praze Suchdole.
- říjen** Tři příslušníci armády USA při provádění průzkumu narušili SH a byli pohraničníky svazku PS Domažlice zadrženi.
- 28. listopadu** Byl vyhlášen rozkaz MV ČSSR o opatřeních k dalšímu prohloubení systému OSH a bezpečnost SH ČSSR platná od 1. ledna 1976.

V průběhu roku 1975 byly zaznamenávány časté provokace vůči ČSSR. Šlo zvláště o srazy sudetských Němců v blízkosti SH a provokativní narušování SH ze SRN do ČSSR. U 11. pohraniční brigády byla odhalena příprava patnáctičlenné skupiny k násilnému přechodu hranic do Rakouska na Dunaji za použití zbraní. V rámci organizací pomocníků PS pracovalo 6 500 občanů, v pionýrských oddílech Mladých strážců hranic 7 000 dětí a mládeže. Na odděleních pohraničních kontrol bylo v tomto roce odbaveno více než 40 miliónů osob a 6 100 000 dopravních prostředků. V uplynulých pěti letech bylo na hraničních přechodech odbaveno 23 267 343 dopravních prostředků. Na území ČSSR bylo odhaleno 404 tajných schránek. Z našeho území bylo vyhoštěno na západ 3 231 cizinců po spáchání trestné činnosti vůči ČSSR. Při slavnostní vojenské přísaze a přehlídce vojenských jednotek v Praze byli nejlépe hodnoceni pohraničníci a útvar PS získal Putovní pohár primátora hlavního města Prahy.

1976

- leden** Začal vycházet časopis pod názvem Pohraničník.
- 9.-10. března** Konala se konference komunistů PS.
- 8. června** U pohraniční jednotky Bystřice svazku PS Domažlice byl zadržen příslušník Bundeswehru, který pronikl na naše území a postupoval směrem do vnitrozemí.
- 10. června** Rozkazem MV ČSSR byla Správa vojsk MV začleněna do HSPS a OSH. Náčelník SVMV byl podřízen náčelníku HSPS a OSH a plnil povinnosti jeho zástupce.
- 14. července** Při výkonu služby zahynul nadporučík SNB **JOSEF VODSEĎÁLEK** z oddělení OSH Hřensko, okres Děčín.
- 28. července** Při plnění služebních povinností přišel o život plukovník PS **MVDr. MIROSLAV VOJÁČEK** z HSPS a OSH, hlavní veterinář PS. Zahynul při leteckém neštěstí u Bratislavy.
- 28. října** **RUDOLF BEČVÁŘ** unesl do Mnichova letadlo na lince Praha - Bratislava.

V roce 1976 Putovní prapor náčelníka HS PS a OSH byl za výsledky v roce 1976 udělen svazku PS Domažlice a Odboru OSH Košice.

1977

- 1. ledna** V platnost vstoupily nově vydané Směrnice o organizaci a řízení pomocníků PS.
- 1. března** Konal se celostátní aktiv připravený PSPS a OSH, který jednal o základních otázkách výchovy příslušníků PS a OSH.
- 1. července** Byly vydány služební předpisy OSH-I-3 OSH ČSSR a OSH-I-5 o OSH na odděleních pasové kontroly.
- září** HS a PSPS a OSH organizovaly aktiv k rozvoji socialistického soutěžení u jednotek a svazků PS.
- 11. září** Dva pracovníci ČSA unesli vnitrostátní dopravní letadlo do Frankfurtu nad Mohanem.
- 27. prosince** Jednotku PS Trojmezí svazku PS Cheb navštívili sovětští pohraničníci z družební jednotky na ostrově Ratmanovo.

V roce 1977 čestný titul Vzorná získalo 26 pohraničních jednotek, 9 zabezpečovacích jednotek, 2 poříční oddíly, 17 oddělení pasových kontrol a 18 oddělení OSH. Na hraničním přechodu Bratislava - Petržalka do Rakouska dvě osoby zranily řidiče městského autobusu a pokusily se o násilný přechod hranic. Pokus se nezdařil a pachatelé byli zadrženi. Pohraničníci svazku PS Domažlice darovali svou vlastní pokožku na záchranu života tříletého děvčátka, které se opařilo a bylo v nebezpečí života. Vojska MV byla nasazena na odstraňování následků zátop, které postihly Prahu - Tróji. Byl otevřen hraniční přechod Petroviče - Bahratal. Pracovníci oddělení pasových kontrol odbavili téměř 53 miliony cestujících a přes 9 milionů dopravních prostředků.

1978

- 6. února** **LADISLAV MOLNÁR** unesl letadlo TU 134 na lince Praha - Berlín do Frankfurtu nad Mohanem.
- březen** Při PSPS a OSH byl ustaven Ústřední aktiv hnutí Mladých strážců hranic.
- květen** Konala se konference komunistů PS a OSH a vojsk MV v Českých Budějovicích.
- 10. května** **RADOMÍR ŠEBESTA** a **JOSEF KATRIŇÁK** přinutili přistát letadlo ČSSR ve Frankfurtu nad Mohanem.
- 23. května** V prostoru přehrady Jesenice u Chebu přepadli tři ozbrojení teroristé - bratrance **BAREŠOVI** - autobus, který převážel studenty gymnázia z Říčan na výlet. Přepadení bylo uskutečněno s cílem násilně proniknout přes hraniční přechod Pomezí do SRN za využití rukojmí, které teroristé ohrožovali na životě. V průběhu akce teroristé použili zbraně proti zasahujícím příslušníkům PS a SNB. Životy studentů byly zachráněny, řidič autobusu a jeden terorista přišel o život. Sedm příslušníků PS a dva příslušníci SNB byli za splnění úkolu při této akci vyznamenáni prezidentem republiky medailí Za statečnost.
- 30. června** Byl slavnostně zahájen provoz v ÚN SNB a vojsk MV v Praze a podobné bylo zřízeno i v Bratislavě.
- 6. října** Byl otevřen hraniční přechod Hora Svatého Šebestiána - Reitzenhain.
- 28. prosince** Byl otevřen hraniční přechod Hevlín - Laa a.d. Thaya.
- 29. prosince** Byl otevřen hraniční přechod Studánky - Weigetschlag.

V roce 1978 Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH získaly za nejlepší výsledky v roce svazek PS Bratislava a SOSH Hradec Králové. Pionýrský oddíl Mladých strážců hranic Martinice požádal redakci časopisu Pohraničník, aby mohl nést čestný název Pohraničník.

1979

- leden** Na šedesát pohraničnicků pomáhalo překonávat následky mrazivého počasí na povrchovém lomu ve Vřesové u Sokolova.
- 15. března** Na oddělení pasové kontroly Rozvadov v úseku svazku PS Domažlice došlo k pokusu o násilný přechod. Vozidlo řízené občanem PLR nereagovalo na signál pohraničnicků, narazilo na závoru a vzřalo se. Řidič byl po poskytnutí první pomoci převezen do nemocnice v Domažlicích.
- březen** Pohraničníci jednotky Nová Bystřice svazku České Budějovice zachránili život tříletému chlapci.
- 1. července** Byl vydán nový stejnokrojový předpis PS a vojsk MV o jednotném vystrojování a nošení stejnokrojových doplňků.
- 25. července** U svazku PS Domažlice, jednotka Hraničky byla při pokusu o ilegální přechod do SRN zadržena jedenáctičlenná skupina narušitelů indické státní příslušnosti.
- 19. října** V prostoru osady Pomezí v úseku PS Cheb bylo zadrženo pět žáků 9. třídy z okresu Liberec. Odcizeným vozidlem se přemístili do Chebu a pěšky se pokusili překonat SH. Jejich odchod do zahraničí byl motivován potížemi ve škole, nesrovnalostmi s rodiči a touhou po dobrodružství.
- říjen - listopad** Na hraničních přechodech Mikulov a Hatě odhalili pracovníci oddělení pasové kontroly a celní služby pašování digitálních hodinek do ČSSR ve statisíkových hodnotách.
- 27. listopadu** Při prověřování neznámé osoby, která se pohybovala v blízkosti školního útvaru Zadní Chodov, byl postřelen a na následky zranění zemřel voják základní služby **MILOŠ KUKLA**, pohraničník školního svazku PS Planá u Mariánských Lázní. Prezident republiky mu udělil vyznamenání Za statečnost in memoriam a byl povýšen do hodnosti desátník.
- 28.- 29. listop.** V Kladně se konal aktiv velitelů rot PS. Při hodnocení OSH bylo konstatováno, že v období let 1974 až září 1979 se pokusilo o přechod SH 6 289 osob a 174 osobám se podařilo beztrestně překonat SH.

V roce 1979 Federální MV udělil spojovací jednotce PS Znojmo medaili Za zásluhy o SH ČSSR. V socialistické soutěži získalo 44 rot, 8 OPK a 28 oddělení OSH čestný titul Vzorná. Jako nejlepší pohraniční přechody v roce 1979 byly vyhodnoceny Nová Bystřice, České Velenice a Varnsdorf.

1980

- 1. ledna** V platnost vstoupily úpravy ve vystrojení a stejnokrojových doplňcích u příslušníků PS a vojsk MV.
Byl otevřen hraniční přechod Královec - Lubowka.
- 2. ledna** Zahájení činnosti na novém hraničním přechodu Habartice - Zawidów.
- 28. března** FMV předal Praporčické škole SNB Brno slavnostně bojovou zástavu útvaru.
- 17. dubna** Poříčnímu oddílu svazku PS Bratislava udělil prezident ČSSR Řád rudé zástavy. Na oddělení pasové kontroly Petržalka byly v úkrytu vozidla odhaleny odličky stříbra o hmotnosti 120 kg a cizí valuty v hodnotě přes milion Kčs.
- 5. května** Příslušníci PS - kontrolori oddělení pasové kontroly Hřensko se podíleli na uhašení lesního požáru.
- 9. května** Na slavnostní vojenské přehlídce útvarů ČSLA, MV a LM v Praze byli nejlépe hodnoceni příslušníci PS.
- 28. června** U svazku PS Bratislava byl pátrací skupinou zmařen pokus o narušení SH do Rakouska sedmi občany ČSSR ve věku do dvaceti let.
- 30. června** Byl otevřen nový hraniční přechod pro mezinárodní přepravu Lenártovice - Bánréva.

V roce 1980 vláda ČSSR projednala zprávu FMV o stavu OSH. V tomto období 13 000 občanů plnilo úkoly jako PPS, v pionýrských oddílech Mladých strážců hranic bylo na 8 500 dětí, 570 příslušníků PS z povolání bylo aktivně zapojeno do práce v NV. Titul Vzorná získalo 46 pohraničních rot, 13 oddělení

pasové kontroly a 31 oddělení OSH, 3 390 pohraničnicků základní služby byl udělen čestný odznak Vzorný pohraničnick a 3 996 pohraničnicků získalo odznak Velitel pohraniční hlídky. Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH získal svazek PS Cheb a Správa OSH Ústí nad Labem. Po dobu 2 měsíců pomáhali pohraničnicki a příslušníci vojsk MV a SNB na Dole Jan Šverma v Pomořanech a na Dole Nástup v Tušimicích. Hraničářské město Hronov bylo vyznamenáno Za zásluhy o výstavbu.

1981

- 15. ledna** Na sto příslušnicků PS a SNB po dobu dvou měsíců pomáhalo překonávat obtížné zimní podmínky Severočeským hnědouhelným dolům v Mostě a Hnědouhelným dolům a briketárnám v Sokolově.
- 21. ledna** Hrdinnou smrtí při OSH padl voják základní služby **JOZEF LUDAS**, pohraničnick od svazku PS Cheb. Prezident republiky mu udělil vyznamenání Za statečnost in memoriam, byl povýšen do hodnosti svobodník a zapsán na věčné časy do stavu jednotky.
- březen** U svazku PS Domažlice sloužil voják základní služby R. Z., kterému se narodil v Martině syn - pětimilióntý občan SSR.
- 27. května** Rozkazem MV ČSSR bylo nařizováno u příležitosti 30. výročí přijetí Zákona o ochraně státních hranic zapsat 17 pohraničnicků na věčné časy do stavu určených jednotek PS s uvedením důvodu:
„POLOŽILI ŽIVOT PŘI PLNĚNÍ BOJOVÉHO ÚKOLU OCHRANY STÁTNÍCH HRANIC“
- Voj. František VACULA, des. Václav KÖNIGSMARK, stržm. Vladimír KYSELA, svob. František ŠENKÝŘ, svob. Jaroslav KONÍČEK, voj. Pavel JUHAS, voj. Josef ULRICH, voj. Bohumil MORAVEC, stržm. Jaroslav HODBOŇ, por. Václav HORVÁT, stržm. Rudouš KOČÍ, stržm. Josef PEKAŘ, stržm. Václav CÍZLER, stržm. Josef MARŠÁLEK, voják Adam RUSO, voják Miloš KUKLA a voják Jozef LUDAS.
- 4. července** Školnímu svazku PS Planá u Mariánských Lázní byl propůjčen čestný název Julia Fučíka.
- 11. července** Prezident ČSSR svým rozkazem z 1. dubna t.r. udělil PS a OSH Řád rudé zástavy u příležitosti 30. výročí přijetí Zákona o OSH. Slavnostní shromáždění při této příležitosti se konalo za přítomnosti významných hostů v Paláci kultury v Praze.
- 16. října** Při plnění úkolů OSH zahynul svobodník základní služby **STANISLAV LÁZNIČKA** od svazku PS Cheb. Posmrtně byl vyznamenán medailí Za zásluhy o ochranu hranic ČSSR.
- 9. listopadu** Svazku PS Domažlice byl udělen Čestný odznak SČSP II. stupně.
- listopad** Pohraniční jednotka PS České Velenice svazku PS České Budějovice byla vyznamenána medailí Za upevňování přátelství ve zbrani II. stupně.
- 26. prosince** Příslušníci oddělení OSH Trefené ve spolupráci s polskými orgány pátrali po šestnácti mladých lidech sportovní třídy, kteří se nevrátili z tréninku. Skupina v terénu zabloudiva. Zachráněno bylo třináct lidských životů, tři mladí lidé v nepříznivých zimních podmínkách a mrazu ztratili život.

V roce 1981 45 pohraničnických a zabezpečovacích jednotek PS, 13 oddělení pasových kontrol a 24 oddělení OSH splnilo podmínky pro udělení titulu Vzorné. Přes SH cestovalo na 56 miliónů osob a přešlo 10 miliónů vozidel. Nejlépe hodnocena oddělení pasových kontrol byly Pomezí nad Ohří, Varnsdorf a Petrovice. Na odděleních pasových kontrol bylo zadrženo 793 osob, z toho 134 osob s padělanými cestovními doklady.

1982

- 1. března** Byla zahájena výstavba nového areálu vojenských součástí FMV v Praze-Zbraslavi.
- 29. dubna** Pohraničník svazku PS Sušice svou rozhodnou a rychlou činností v hlídce zadržel za použití zbraně a služebního psa tři narušitele SH.
- 30. října** Na hraničním přechodu v Děčíně bylo u dvou cizinců cestujících do Západního Berlína zjištěno velké množství hašiše a heroinu.

V tomto roce 1982 byl za nejlepší plnění úkolů vyhodnocen svazek PS Planá u Mariánských Lázní a Správa OSH Banská Bystrica, kterým byl udělen Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH. Nejlepší hraniční přechod v tomto roce nejlépe uspěly Boží Dar, Pomezí nad Ohří a Folmava. V 600 pionýrských oddílech Mladých strážců hranic bylo organizováno na 8 000 členů. V pionýrských oddílech Mladých strážců hranic pracovalo jako vedoucí oddílů na 650 příslušníků PS.

1983

- únor** Svazek PS Domažlice byl vyznamenán medailí Za zásluhy o Lidové milice.
- 31. března** Pohraničníci svazku PS Cheb se podíleli na záchraně tonoucího dítěte u osady Kamenná.
- 11.-12. května** Uskutečnila se konference komunistů PS a OSH v Praze.
- červen** Pohraničníci svazku PS Bratislava se podíleli na záchraně osob a odstraňování následků vážného železničního neštěstí v blízkosti Malacek.
- 22. července** Byl otevřen hraniční přechod Hraničná při Hornice - Panréve.
- 27. července** Příslušníci školního svazku PS Planá u Mariánských Lázní se podíleli na likvidaci lesního požáru.

V roce 1983 - Správa OSH Ústí nad Labem byla vyznamenána Řádem rudé hvězdy, Ústřední nemocnice SNB a vojsk MV obdržela vyznamenání Za vynikající práci. Putovní prapor náčelníka HSPS a SH získal svazek PS Bratislava a Správa OSH Ostrava, jako nejlepší hraniční přechod byly hodnoceny Hatě, Harrachov a Halámky. Titul Vzorná získalo 50 pohraničních a zabezpečovacích jednotek, 12 oddělení pasových kontrol a 33 oddělení OSH. Na podporu mírového shromáždění, které se konalo v Praze v červnu 1983, odevzdali příslušníci PS a OSH na konto Fondu míru a solidarity 184 670 Kčs. Nejvíce odevzdali pohraničníci svazku PS Znojmo a příslušníci Správy OSH Ústí nad Labem. Na oddělení pasové kontroly Petrovice odhalili v tomto roce příslušníci 528 pašeráckých schránek se zbožím v hodnotě 2 milionů Kčs a zadrželi 17 osob.

1984

- 2. ledna** byl pro mezinárodní přepravu otevřen hraniční přechod Medved'ov - Vamosszazabadi.
- 7. března** Příslušník oddělení OSH Kořenov zabezpečil vlastním vozidlem převoz dvouletého dítěte, které snědlo větší množství léků, spolu s jeho matkou do nemocnice v Tanvaldu a tím mu zachránil život.
- duben** Ženisté svazku PS Znojmo zahájili výstavbu mostu přes řeku Dyji, která byla vyšlášena za stavbu mládeže. V červenci 1985 byl most uveden do provozu.
- 8. srpna** Byl zaznamenán první případ beztrestného narušení SH pomocí motorového závěsného kluzáku.
- 3. září** Na oddělení pasové kontroly Folmava byli zadrženi dva občané ČSSR, kteří přes plachtu vnikli do kamionu s cílem dostat se do SRN v zapečetěném voze.
- 12. října** Na oddělení pasové kontroly Železná Ruda byl zadržen cizí státní příslušník za nelegální dovoz zboží v hodnotě více než 1 200 000 Kčs.
- 9. listopadu** Na hraničním přechodu Strážný došlo k pokusu o násilný přechod do SRN. Pachatel si chtěl násilím vynutit opuštění republiky za pomoci pistole a rukojmí - cestujících na pravidelné autobusové lince. Rozhodnou činností příslušníků PS a SNB se podařilo pachatele ozbrojit a zadržet.

prosinec Pohraniční kontrolní hlídky ze svazku PS České Budějovice pomáhali vyprošťovat zraněné osoby, když došlo na nechráněném přejezdu na železniční trati České Budějovice - České Velenice ke střetu vlakové soupravy s traktorem.

V roce 1984 Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH byl udělen svazku PS Domažlice a Správě OSH v Hradci Králové. Nejlepšími přechody byly vyhodnoceny Hevlín, Folmava a Harrachov. Na hraničním přechodu Dolní Lipka - Boboszów odhalil příslušník oddělení pasové kontroly ve spolupráci s celní kontrolou v osobním autě ukryté zboží v hodnotě 500 tisíc Kčs. Pět příslušníků útvaru PS Nýrsko od svazku PS Domažlice darovalo krev mladému chlapci z Velkých Losin, který trpěl vážnou srdeční chorobou. Operace byla provedena na klinice v Brně a chlapec byl zachráněn.

1985

jaro Na oddělení pasové kontroly Náchod se pokusil polský státní příslušník převést do ČSSR na 2 000 digitálních hodin v ceně 285 tisíc Kčs. Na hraničním přechodu Dolní Dvořiště příslušníci odhalili ve skrytí vozidla přes tři tisíce kusů ideodiverzní literatury.

24. dubna Pohraniční hlídka od svazku PS České Budějovice zadržela po pěti kilometrech pronásledování narušitele SH při pokusu proniknout do zahraničí.

9. května Nejúspěšnější přehlídkový útvar na slavnostní vojenské přehlídce byl pluk PS a vojsk MV a získal cenu primátora hlavního města Prahy.

3. července V osadě Nemanice zadržela pohraniční hlídka od svazku PS Domažlice ozbrojeného teroristu při pokusu o násilný přechod SH.

červenec Městu Břeclav byla udělena medaile Za zásluhy o OSH ČSSR.

27. září V Bratislavě se pokusili dva ozbrojení teroristé v ukradeném služebním voze s rukojmím překročit SH do Rakouska. Příslušníci PS a SNB rozvážnou činností zachránili rukojmí a teroristy zadrželi.

2. listopadu Tři mladíci se rozhodli opustit republiku, ukradli v Plané u Mariánských Lázní nákladní automobil, se kterým se přemístili do Českých Budějovic a pak do Suchdola nad Lužnicí. 3. listopadu po 19. hodině se pokusili prorazit hraniční závoru na hraničním přechodu Halámky. Ani na varovný výstřel nereagovali. Z ochránců hranic, kteří mladíky později zadrželi, se stali zachránci tří mladých lidí.

4. listopadu Pohraničníci svazku PS Bratislava zachránili tonoucí ženu, která s osobním autem spadla do jezera.

19. prosince Bylo přijato usnesení vlády ČSSR o přemístění fakulty OSH Vysoké školy SNB z Holešova do Bratislavy.

V roce 1985 Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH získal svazek PS Znojmo a Správa OSH Banská Bystrica. Nejlepší hraniční přechody byly Vojtanov, Halámky a Strážný. Na oddělení pasových kontrol odbavili v tom roce 54 milionů cestujících. 3 022 příslušníků PS a OSH se stalo čestnými dárci krve. Příslušníci požární jednotky vojsk MV v Praze se podíleli na likvidaci požárů sklepů v Libni, ohně v n.p. Mitas a v objektech JZD Kolovraty; odčerpávali též vodu ze sklepů v Říčanech atd.

1986

duben Prezident ČSSR udělil SV MV Řád rudé hvězdy u příležitosti 41. výročí vzniku SNB.

31. května Pohraničníci svazku PS Sušice zachránili život dvouletému chlapci, který sklouzl do Vltavy a začal se topit.

19.-22. června V Sušicích se konal XX. setkání mládeže na Šumavě.

červen Dvojice pohraničníků z jednotky PS Devínská Nová Ves svazku PS Bratislava zachránila život vážně zraněnému řidiči, který po dopravní nehodě zůstal uvězněný v kabině automobilu. Voják z povolání PS tamtéž zachránil pětiletého chlapce, který zabloudil ve vysokém porostu obilí a ztratil orientaci.

- červenec** Svazkům PS Cheb, Domažlice, České Budějovice, Sušice, Planá u Mariánských Lázní a Znojmo byly uděleny pamětní medaile k 40. výročí osvobození ČSR.
Jednotka PS Hraničky svazku PS Domažlice byla vyznamenána medailí Za zásluhy o OSH ČSSR.
- 1.-2. srpna** Konala se VII. celostátní konference PPS. PPS zadrželi v tomto roce 37 narušitelů a ve 146 případech se na jejich zadržení podíleli.
- říjen** Příslušníci PS a SNB se v prostoru Železné Rudy podíleli na pátrání po devítiletém chlapci, který byl nalezen až po 11 hodinové akci.

V roce 1986 Putovní prapor náčelníka HSPS a OSH získal svazek PS České Budějovice a Správa OSH Ostrava. Jako nejlepší hraniční přechody byly vyhodnoceny Halámky, Studánky a Hřensko. Do pionýrských oddílů Mladých strážců hranic bylo zapojeno 483 oddílů, ve kterých pracovalo 580 vedoucích z řad příslušníků PS. Na hraničním přechodu v Mikulově odhalili příslušníci oddělení pasové kontroly tajnou schránku, ve které bylo nalezeno 2 000 kusů řetízku ze žlutého kovu, 1 633 přívěsků ze žlutého kovu a 599 náušnic ze žlutého kovu. Hodnota zboží byla odhadnuta na 1, 7 mil. Kčs.

1987

- 3. ledna** Osmdesátičlenná skupina pohraničníků školního svazku PS Planá u Mariánských Lázní se podílela na odstraňování sněhové kalamity v Praze.
- únor** Příslušníci oddělení OSH v Jablonném v Podještědí na žádost rodičů hledali a v akci našli tři nezletilé chlapce, kteří zabloudili při pěší túře.
- 3. dubna** Pohraničníci svazku PS České Budějovice zachránili život ženě, pod kterou se prolomil led Lipenského přehrady.
- 15. dubna** Byla předána bojová zástava MV ČSSR důstojnické a praporčické školy SNB, PS a vojsk MV v Holešově.
- 6. května** Oddělení pasové kontroly Rozvadov bylo vyznamenáno medailí Za zásluhy o výstavbu.
- 30. července** Příslušníci svazku PS Cheb se v prostoru Dolní Žandov podíleli na pátrání po šestiletém chlapci, který se matce ztratil v lese. Pátrací skupina chlapce našla.
- červenec** SH ČSSR přeletěl pilot sportovního letadla z Rakouska a v krajní nouzi přistál v okrese Český Krumlov.
- srpen** Při výkonu služby na hranici tragicky zahynul kapitán SNB **MILAN KAKAČKA** z oddělení OSH Jablonné v Podještědí.
- 6. září** Čtyři psovodi svazku PS Cheb v akci organizované SNB v Sokolově se podíleli na hledání šestiletého dítěte, které se podařilo nalézt.
- 21.-22. září** Pohraničníci svazku Cheb zadrželi nedaleko Chebu nebezpečného ozbrojeného muže, který byl obviněn ze dvou pokusů o vraždu a dalších trestných činů. Měl v plánu ilegálně přejít SH do SRN a vyhnout se potrestání.
- září** U svazku PS Cheb i u jednotky PS Trojmezí byla na oficiální návštěvě delegace Pohraničních vojsk SSSR.
- 31. prosince** Pohraničníci svazku PS České Budějovice zachránili 4 děti před utonutím, když se pod nimi prolomil led rybníku v osadě Tichá v okrese Český Krumlov.

V roce 1987 Putovní pohár náčelníka HSPS a OSH získaly svazky PS Cheb a Správa OSH Košice. Nejlepší hraniční přechody byly Folmava, Železná Ruda a Nová Bystřice.

1988

- 1. ledna** U PS a útvarů OSH byly zavedeny nové výstrojní prvky, které byly určeny pro příslušníky SNB, PS a vojsk MV.
- 1. května** Pohraniční okres Tachov byl vyznamenán prezidentem republiky Řádem práce.
- 18. května** Pohraničník svazku PS Bratislava zadržel nebezpečného zločince, podezřelého z dvojnásobné vraždy.
- 13. června** Příslušníci poříčního oddílu svazku PS Bratislava se podíleli na záchraně tonoucí posádky malého laminátového člunu.
- srpen** V obci Varín, okres Žilina, byl slavnostně odhalen památník padlým příslušníkům Bezpečnosti v boji proti banderovcům.
- 1. listopadu** Na hraničním přechodu Rozvadov se při kontrole kamionu nadýchal pohraničník základní služby neznámé látky a spadl do cisterny. Pohraničník byl příslušníky oddělení pasové kontroly a Celní služby zachráněn.

V roce 1988 Správa OSH Severomoravského kraje v Ostravě byla vyznamenána prezidentem republiky Řádem rudé hvězdy. Putovní pohár náčelníka HSPS a OSH byl udělen svazku PS Domažlice a Správě OSH Ústí nad Labem nejlepšími hraničními přechody byly Varnsdorf, České Velenice a Dolní Dvořiště. Kontrola pasového oddělení Břeclav odhalila v mezinárodním rychlíku pašeráckou schránku se 480 g heroinu.

1989

- 29. března** Dva nezletilci z Banské Bystrice unesli maďarské dopravní letadlo a vynutili si přistát ve Frankfurtu nad Mohanem.
- 15.-16. května** Na hraničním přechodu Strážný došlo k pokusu o násilný přechod SH pomocí vozidla (tři dospělí, čtyři děti), které mělo posloužit k přeražení závory.
- 18. června** Pracovníci oddělení pasové kontrol v sestavě svazku PS Bratislava odhalili nezákonný převoz zlata a peněz v hodnotě 5 milionů Kčs.
- červenec** Pohraničníci svazku PS Sušice se podíleli na záchraně dvou dívek z rozbouřené hladiny lipenského jezera a následně na záchraně trosečníka, který v bouři nezvládl svou plachetnici.
- 6.-13. října** Situace na hranicích s NDR si vynutila zesílení OSH. Vedle příslušníků oddělení OSH se na plnění úkolů podíleli i pohraničníci - vojáci základní služby.
- 17. listopadu** Zahájení politického a majetkového převratu v ČSSR (tzv. sametová revoluce)
- 27. listopadu** V Praze před Hlavním nádražím byli skupinou mladých lidí napadeni dva pohraničníci od svazku PS Planá u Mariánských Lázní.
- 5. prosince** FMV vydal rozkaz o odstraňování ženíjnětechnického zabezpečení na čs.-rak. hranici.
- 11. prosince** U svazku PS Bratislava a svazku PS Znojmo začali pohraničníci odstraňovat ženíjnětechnické zabezpečení SH.
- 15. prosince** Se uskutečnila tisková konference FMNO ČSSR, který hovořil o připravovaných změnách v ČSLA a vyjádřil se i k další budoucnosti ozbroj. sil státu a k organizaci OSH.
- 18. prosince** Pohraničníci základní služby PS útvaru 9600 Praha odevzdali svou petici vládním činitelům a sdělovacím prostředkům, ve které žádali zkrácení vojenské základní služby.
- 19. prosince** Proběhla ustavující schůze Fóra pohraničníků PS útvaru 9600 Praha.
- 19.- 20. pros.** V areálu Praha-Zbraslav vyhlásili vojáci základní služby MV hladovku, ke které se přihlásili i pohraničníci základní služby velitelství PS.
- 22. prosince** Byl otevřen hraniční přechod Hranice - Retz.
- 23. prosince** Ministři zahraničních věcí ČSSR a SRN přestříhli dráty ženíjnětechnického zabezpečení na západních hranicích v úseku jednotky PS Hranický svazku Domažlice.
- 31. prosince** V PS a orgánech OSH ukončily svou činnost organizace KSČ.

V roce 1989 v řadách PPS pracovalo 12 000 československých občanů. V 512 pionýrských oddílech Mladých strážců hranic bylo zapojeno 9 500 dětí. Na 460 příslušníků PS a OSH plnilo své úkoly a povinnosti ve volených zastupitelských orgánech.

1990

- 2. ledna** Vyšel rozkaz nového prezidenta ČSSR o převzetí vrchního velení nad ozbrojenými silami ČSSR.
- 18. ledna** Bylo vydáno nařízení vlády ČSSR o změně délky vojenské základní služby.
- 26. ledna** Byl zahájen proces otevírání nových hraničních přechodů Lísková - Höll, Čížov – Hardegg a v dalším období do provozu uvedeno dalších sedm přechodů na hranici se SRN a šest přechodů na hranici s Rakouskem.
- 29. ledna** Pohraničníci základní služby ročník 1988, byli na základě nařízení vlády propuštěni do zálohy o dva měsíce dříve.
- 26. února** Z území ČSSR byl zahájen odsun sovětských vojsk.
- 28. března** Pohraničníci svazků PS Bratislava, Znojmo a Českých Budějovicích a příslušníci IV. fakulty vysoké školy SNB v Bratislavě se podíleli na potlačení vzpoury vězňů ve věznici Leopoldov.
- 1. dubna** Nařízením MV ČSFR byly zrušeny jednotky pomocníků PS a ukončena jejich činnost.
- 4. dubna** Náčelník HSPS a OSH vydal Zásady rozvoje účasti místního obyvatelstva na OSH a jejich řízení orgány PS a OSH.
- 7. dubna** FMV ČSFR zahájil v prostoru Záhorská Ves u svazku PS Bratislava 2. etapu odstraňování ženižnětechnického zabezpečení ochrany SH.
- duben** Oddělení pasové kontroly byla vyňata z podřízeností HSPS a OSH, přejmenována na referáty pasové kontroly a podřízena úřadu FMV pro pasovou službu a cizineckou agendu. Na služebním shromáždění HSPS a OSH byli do funkcí uvedeni noví velitelé svazků PS Sušice, České Budějovice, Planá u Mariánských Lázní a Domažlice.
- 3. května** FS ČSFR schválilo Zákon o zrušení Vysoké školy SNB.
- 9. května** Federální shromáždění schválilo zákon o občanských komisích, které mohly působit i v resortech MV.
- 22. května** V Praze se konal aktiv funkcionářů PS a OSH, vojsk MV, představitelů státní moci a občanských aktivit, který jednal o úkolech PS.
- květen** Do bezpečnostní akce při návštěvě papeže Jana Pavla II. bylo zapojeno na 11 000 příslušníků SNB, pohraničníků a vojáků vojsk MV. FMV povolil v PS vytvářet organizaci Svazu vojáků z povolání.
- červen** Po 40 letech trvání přestal vycházet časopis Pohraničník - Stráž vlasti. Za uplynulou část roku 1990 bylo na SH zadrženo 1 225 osob, převážně cizinců. Podél západní hranice bylo zatím zlikvidováno ženižnětechnické zabezpečení v délce 735 km.
- 1. srpna** U vybraných jednotek svazu PS Cheb a Bratislava bylo zahájeno zkušební provádění OSH pouze příslušníky z povolání. Předpokládalo se, že PS bude nahrazena Pohraniční policií a že ze státní hranice odejdou vojáci základní služby.
- srpen** Byl vybudován sběrný tábor pro běžence v Děčíně.
- 19. září** FS schválilo novelizaci Zákona o SNB z roku 1974.
- září** Na základě rozkazu FMV byli pohraničníci od svazků PS a příslušníci útvarů vojsk MV odveleni do Prahy a spolu s příslušníky SNB se podíleli na udržování klidu a pořádku v hlavním městě.

V roce 1990 aktivní službu v PS a orgánech OSH ukončila značná část důstojníků a praporčíků. Řídících funkcí se ujaly rehabilitované osoby, které splnily uložené politické zadání - [dovést Pohraniční stráž k likvidaci](#).

1991

- 15. května** FS ČSFR schválilo novelizaci branného zákona.
- 15. září** V Holešově ukončila svou činnost Důstojnická a praporčická škola SNB, PS a vojsk MV.
- 27. září** Vstoupil v platnost Zákon o Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie, který byl FS ČSFR schválen 16. července 1991. Podle tohoto zákona Federální policejní sbor zajišťuje OSH ve vymezeném prostoru. Zákon obsahuje ustanovení o Pohraniční a Cizinecké policii. Tímto zákonem byl zrušen Zákon č. 69/1951 o OSH, vyhlášky FMV z roku 1970 a 1984 o pomocnících PS a Nařízení MNB z roku 1951 o právu příslušníků PS použít zbraně.

Zákon vstoupil v platnost dnem vyhlášení - 27. září 1991.

Končí čtyřicetiletá historie Pohraniční stráže

Obsah v žádném případě nemohl postihnout všechny události, které působily v živých organismech pohraničních složek včetně Pohraniční stráže. Bylo jich takové množství, že je nebylo možné je postihnout. Jde pouze o výběr těch faktů, které normotvorně upravovaly činnost Pohraniční stráže a selekci vnitropolitických i mezinárodněpolitických událostí, které tvořily společenský rámec působení pohraničních orgánů a bezesporu ovlivňovaly způsob a prostředky zajištění hranic.